

فصل سوم - وظایف شوراه

ماده ۶۸ وظایف و اختیارات شورای اسلامی روستا عبارتست از:

- الف - نظارت بر حسن اجرای تصمیم‌های شورای اسلامی روستا.
- ب - بررسی و شناخت کمبودها، نیازها و نارسائی‌های موجود در روستا و تهیه طرح‌ها و پیشنهادهای اصلاحی و عملی در این زمینه‌ها و ارائه آن به مقامات مسؤول ذیربط.
- ج - جلب مشارکت و خودیاری مردم و همکاری با مسؤولین اجرایی وزارتخانه‌ها و سازمان‌هایی که در ارتباط با روستا فعالیت می‌کنند و ایجاد تسهیلات لازم جهت پیشبرد امور آنها.
- د - تبیین و توجیه سیاست‌های دولت و تشویق و ترغیب روستائیان جهت اجرای سیاست‌های مذکور.
- ه - نظارت و پی‌گیری اجرای طرح‌ها و پروژه‌های عمرانی اختصاص یافته به روستا.
- و - همکاری با مسؤولان ذیربط برای احداث، اداره، نگهداری و بهره‌برداری از تأسیسات عمومی، اقتصادی، اجتماعی و رفاهی مورد نیاز روستا در حدود امکانات.
- ز - کمک رسانی و امداد در مواقع بحرانی و اضطراری مانند جنگ و وقوع حوادث غیرمترقبه و نیز کمک به مستمندان و خانواده‌های بی‌سرپرست با استفاده از خودیاری‌های محلی.
- ح - تلاش برای رفع اختلافات افراد و محلات و حکمیت میان آنها.
- ط - ایجاد زمینه مناسب جهت اجرای مقررات بهداشتی و حفظ نظافت و تأمین بهداشت محیط.

- ی - همکاری با نیروهای انتظامی جهت برقراری امنیت و نظم عمومی.
- ک - ایجاد زمینه مناسب و جلب مشارکت عمومی در جهت اجرای فعالیت‌های تولیدی و زارخانه‌ها و سازمان‌های دولتی.
- ل - جلب مشارکت و همکاری عمومی در انجام امور فرهنگی و دینی.
- م - انتخاب فردی ذیصلاح به سمت دهیار برای مدت چهار سال بر اساس آیین‌نامه مربوط و معرفی به بخشدار جهت صدور حکم.
- تبصره - عزل دهیار با رأی اکثریت اعضای شورای اسلامی روستا بر اساس آیین‌نامه مربوط انجام می‌شود و به بخشدار جهت صدور حکم عزل اعلام می‌گردد.

ماده ۶۹ وظایف دهیار به شرح زیر می‌باشد:

- ۱ - اجرای تمامی مصوبات شورای اسلامی روستا.
- ۲ - همکاری با نیروهای انتظامی و ارسال گزارش پیرامون وقوع جرائم و مقررات خدمت وظیفه عمومی و حفظ نظم عمومی و سعی در حل اختلافات محلی.
- ۳ - اعلام فرامین و قوانین دولتی.
- ۴ - مراقبت و حفظ و نگهداری تأسیسات عمومی و عمرانی و اموال و دارایی‌های روستا.
- ۵ - همکاری با سازمان‌ها و نهادهای دولتی و ایجاد تسهیلات لازم در جهت ایفای وظایف آنان.
- ۶ - مراقبت در اجرای مقررات بهداشتی و حفظ نظافت و ایجاد زمینه مناسب برای تأمین بهداشت محیط.
- ۷ - همکاری مؤثر با سازمان ثبت احوال در جهت ثبت متوفیات.
- ۸ - همکاری مؤثر با مسئولین ذیربط در جهت حفظ و نگهداری منابع طبیعی واقع در محدوده و حریم روستا.

ماده ۷۰ وظایف و اختیارات شورای اسلامی بخش به شرح زیر است:

الف - بررسی و آگاهی از مشکلات و کمبودهای اجتماعی، فرهنگی، آموزشی، اقتصادی، عمرانی، بهداشتی و سایر امور رفاهی بخش و ارائه طرح‌ها و پیشنهادهای اصلاحی به مسؤولین اجرایی منطقه.

ب - همکاری با مسؤولین اجرایی به منظور پیشبرد کارها و برنامه‌های عمرانی منطقه از قبیل ایجاد و مرمت راه‌های اصلی و فرعی بخش، برق رسانی، لوله کشی آب آشامیدنی، کانال کشی آب زراعی، قنوات، لایروبی نهرها، تعمیر مساجد، زیارتگاه‌ها، حسینیه‌ها و تکایا و امور مربوط به حفظ و عمران مزارع، باغ‌ها، مراتع و جنگل‌ها با هماهنگی مسؤولین ذیربط منطقه و سازمان‌های مملکتی.

ج - همکاری با مسؤولین اجرایی کشور و منطقه و شوراهای اسلامی روستایی جهت انجام خدمات عمومی، انتخابات سراسری و محلی، سرشماری‌های جمعیتی، زراعی، دامی، صنعتی و مانند این‌ها.

د - همکاری با مسؤولین امر برای تهیه و تنظیم شناسنامه بخش از طریق جمع‌آوری اطلاعات و آمار لازم بر اساس مشخصات اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و منابع طبیعی منطقه.

ه - ایجاد هماهنگی لازم بین شوراهای اسلامی روستایی واقع در بخش و نظارت بر طرح‌های عمرانی منطقه و حفظ و نگهداری و بهره‌برداری از تأسیسات و تجهیزات عمومی و عمرانی، مزارع و مراتع و جنگل‌های خارج از حیطه روستاهای موجود در بخش.

ز - نظارت بر شوراهای روستایی به منظور رعایت وظایف قانونی.

ح - حکمیت در اختلافات میان دو یا چند روستا یا شوراهای اسلامی روستایی واقع در بخش با یکدیگر در مواردی که قابل پی‌گیری قضایی

نیست.

ط - پی‌گیری موارد تجاوز به حقوق عمومی در مواردی که شاکی ندارد از طریق مقامات ذیصلاح.

ی - رسیدگی به امور عمومی بخش یا اموری که خارج از حیطه اختیارات و وظایف شوراهای اسلامی روستاست.

ک - رسیدگی و پی‌گیری مشکلات اهالی مزارع مستقل و آبادی‌های زیر بیست خانوار که فاقد شورای اسلامی روستا می‌باشند.

ل - جلب خودیاری اهالی روستاها جهت تأمین هزینه‌های مربوط به شوراها و اداره دهیاری‌ها.

م - همکاری با نیروهای انتظامی جهت برقراری امنیت و نظم عمومی.

ماده ۷۱ وظایف شورای اسلامی شهر به شرح زیر است:

۱- انتخاب شهردار برای مدت چهار سال.

تبصره ۱- شورای اسلامی شهر موظف است بلافاصله پس از رسمیت یافتن نسبت به انتخاب شهردار واجد شرایط اقدام نماید.

تبصره ۲- شهردار نمی‌تواند همزمان عضو شورای شهر باشد.

تبصره ۳- نصب شهرداران در شهرها با جمعیت بیشتر از دویست هزار نفر و مراکز استان بنا به پیشنهاد شورای شهر و حکم وزیر کشور و در سایر شهرها به پیشنهاد شورای شهر و حکم استاندار صورت می‌گیرد.

تبصره ۴- دوره خدمت شهردار در موارد زیر خاتمه می‌پذیرد:

الف - استعفای کتبی با تصویب شورا.

ب - برکناری توسط شورای شهر با رعایت مقررات قانونی.

ج - تعلیق طبق مقررات قانونی.

د - فقدان هر یک از شرایط احراز سمت شهردار به تشخیص شورای شهر.

۲ - بررسی و شناخت کمبودها، نیازها و نارسائی‌های اجتماعی، فرهنگی،

آموزشی، بهداشتی، اقتصادی و رفاهی حوزه انتخابیه و تهیه طرح‌ها و پیشنهادهاى اصلاحی و راه‌حل‌های کاربردی در این زمینه‌ها جهت برنامه‌ریزی و ارائه آن به مقامات مسؤول ذیربط.

۳- نظارت بر حسن اجرای مصوبات شورا و طرح‌های مصوب در امور شهرداری و سایر سازمان‌های خدماتی در صورتی که این نظارت مخل جریان عادی این امور نگردد.

۴- همکاری با مسؤولین اجرایی و نهادها و سازمان‌های مملکتی در زمینه‌های مختلف اجتماعی، فرهنگی، آموزشی، اقتصادی و عمرانی بنا به درخواست آنان.

۵- برنامه‌ریزی در خصوص مشارکت مردم در انجام خدمات اجتماعی، اقتصادی، عمرانی، فرهنگی، آموزشی و سایر امور رفاهی با موافقت دستگاه‌های ذیربط.

۶- تشویق و ترغیب مردم در خصوص گسترش مراکز تفریحی، ورزشی و فرهنگی با هماهنگی دستگاه‌های ذیربط.

۷- اقدام در خصوص تشکیل انجمن‌ها و نهادهای اجتماعی، امدادی، ارشادی و تأسیس تعاونی‌های تولید و توزیع و مصرف، نیز انجام آمارگیری، تحقیقات محلی و توزیع ارزاق عمومی با توافق دستگاه‌های ذیربط.

۸- نظارت بر حسن اداره و حفظ سرمایه و دارایی‌های نقدی، جنسی و اموال منقول و غیرمنقول شهرداری و همچنین نظارت بر حساب درآمد و هزینه آنها به گونه‌ای که مخل جریان عادی امور شهرداری نباشد.

۹- تصویب آیین‌نامه‌های پیشنهادی شهرداری پس از رسیدگی به آنها با رعایت دستورالعمل‌های وزارت کشور.

- ۱۰ - تأیید صورت جامع درآمد و هزینه شهرداری که هر شش ماه یک بار توسط شهرداری تهیه می‌شود و انتشار آن برای اطلاع عموم و ارسال نسخه‌ای از آن به وزارت کشور.
- ۱۱ - همکاری با شهرداری جهت تصویب طرح حدود شهر با رعایت طرح‌های هادی و جامع شهرسازی پس از تهیه آن توسط شهرداری با تأیید وزارت کشور و وزارت مسکن و شهرسازی.
- ۱۲ - تصویب بودجه، اصلاح و متمم بودجه و تفریح بودجه سالانه شهرداری و مؤسسات و شرکت‌های وابسته به شهرداری با رعایت آیین‌نامه مالی شهرداری‌ها و همچنین تصویب بودجه شورای شهر. تبصره - کلیه درآمدهای شهرداری به حساب‌هایی که با تأیید شورای شهر در بانک‌ها افتتاح می‌شود واریز و طبق قوانین مربوطه هزینه خواهد شد.
- ۱۳ - تصویب وام‌های پیشنهادی شهرداری پس از بررسی دقیق نسبت به مبلغ، مدت و میزان کارمزد.
- ۱۴ - تصویب معاملات و نظارت بر آنها اعم از خرید، فروش، مقاطعه، اجاره و استیجاره که بنام شهر و شهرداری صورت می‌پذیرد با در نظر گرفتن صرفه و صلاح و با رعایت مقررات آیین‌نامه مالی و معاملات شهرداری.
- تبصره - به منظور تسریع در پیشرفت امور شهرداری، شورا می‌تواند اختیار تصویب و انجام معاملات را تا میزان معینی با رعایت آیین‌نامه معاملات شهرداری به شهردار واگذار نماید.
- ۱۵ - تصویب اساسنامه مؤسسات و شرکت‌های وابسته به شهرداری با تأیید و موافقت وزارت کشور.
- ۱۶ - تصویب لوائح برقراری یا لغو عوارض شهر و همچنین تغییر نوع و

میزان آن با در نظر گرفتن سیاست عمومی دولت که از سوی وزارت کشور اعلام می‌شود.

۱۷ - نظارت بر حسن جریان دعاوی مربوط به شهرداری.

۱۸ - نظارت بر امور بهداشت حوزه شهر.

۱۹ - نظارت بر امور تماشاخانه‌ها، سینماها و دیگر اماکن عمومی، که توسط بخش خصوصی، تعاونی و یا دولتی اداره می‌شود با وضع و تدوین مقررات خاص برای حسن ترتیب، نظافت و بهداشت این قبیل مؤسسات بر طبق پیشنهاد شهرداری و اتخاذ تدابیر احتیاطی جهت جلوگیری از خطر آتش سوزی و مانند آن.

۲۰ - تصویب مقررات لازم جهت اراضی غیر محصور شهری از نظر بهداشت و آسایش عمومی و عمران و زیبایی شهر.

۲۱ - نظارت بر ایجاد گورستان، غسلخانه و تهیه وسایل حمل اموات مطابق با اصول بهداشت و توسعه شهر.

۲۲ - وضع مقررات و نظارت بر حفر مجاری و مسیرهای تأسیسات شهری.

۲۳ - نظارت بر اجرای طرح‌های مربوط به ایجاد و توسعه معابر، خیابان‌ها، میداين و فضاهای سبز و تأسیسات عمومی شهر بر طبق مقررات موضوعه.

۲۴ - تصویب نامگذاری معابر، میداين، خیابان‌ها، کوچه و کوی در حوزه شهری و همچنین تغییر نام آنها.

۲۵ - تصویب مقررات لازم به پیشنهاد شهرداری جهت نوشتن هر نوع مطلب و یا الصاق هر نوع نوشته و آگهی و تابلو بر روی دیوارهای شهر با رعایت مقررات موضوعه و انتشار آن برای اطلاع عموم.

۲۶ - تصویب نرخ خدمات ارائه شده توسط شهرداری و سازمان‌های

وابسته به آن با رعایت آیین‌نامه مالی و معاملات شهرداری‌ها.

۲۷ - تصویب نرخ کرایه وسایل نقلیه درون شهری.

۲۸ - وضع مقررات مربوط به ایجاد و اداره میدان‌های عمومی توسط شهرداری برای خرید و فروش مایحتاج عمومی با رعایت مقررات موضوعه.

۲۹ - وضع مقررات لازم در مورد تشریک مساعی شهرداری با ادارات و بنگاه‌های ذیربط برای دایر کردن نمایشگاه‌های کشاورزی، هنری، بازرگانی و غیره.

تبصره ۱ - در کلیه قوانین و مقرراتی که انجمن شهر عهده‌دار وظایفی بوده است، شورای اسلامی شهر با رعایت مقررات این قانون بعد از یک سال از تاریخ تصویب جانشین انجمن شهر خواهد بود.

تبصره ۲ - وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و وابسته به دولت و سازمان‌هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است موظف‌اند در طول مدت یک سال مذکور در تبصره فوق با بررسی قوانین و مقررات مربوط به خود هر کجا نامی از انجمن شهر سابق آمده و وظایفی را به آن محول نموده است جهت اصلاح این گونه موارد لایحه اصلاحی به مجلس شورای اسلامی ارائه نمایند.

ماده ۷۲ شرایط احراز تصدی سمت شهردار طبق آیین‌نامه‌ای خواهد بود که بنا به پیشنهاد وزارت کشور به تصویب هیأت دولت خواهد رسید.

ماده ۷۳ چنانچه یک یا چند نفر از اعضای شورای شهر به عملکرد شهردار یا عملیات شهرداری اعتراض یا ایرادی داشته باشند ابتدا توسط رئیس شورا موارد را به صورت روشن به شهردار تذکر خواهند داد. در صورت عدم رعایت مفاد مورد تذکر، موضوع به صورت سؤال مطرح می‌شود که در این صورت رئیس شورا سؤال را کتباً به شهردار اطلاع خواهد داد و

حداکثر ظرف ده روز پس از ابلاغ، شهردار موظف به حضور در جلسه عادی یا فوق العاده شورا و پاسخ به سؤال می‌باشد.

چنانچه شهردار از حضور استنکاف ورزیده یا پاسخ وی قانع کننده تشخیص داده نشود طی جلسه دیگری موضوع مجدداً به صورت استيضاح که حداقل به امضای یک سوم اعضای شورا رسیده باشد، ارائه می‌شود. فاصله بین ابلاغ تا تشکیل جلسه که از طرف رئیس شورا تعیین خواهد شد حداکثر ده روز خواهد بود. شورا پس از طرح سؤال یا سؤالات و جواب شهردار، رأی موافق یا مخالف خواهد داد. در صورتی که شورا با اکثریت دو سوم کل اعضا رأی مخالف دهد، شهردار از کار برکنار و فرد جدیدی از سوی شورا انتخاب خواهد شد.

تبصره - در فاصله بین صدور رأی عدم اعتماد و برکناری شهردار و یا خاتمه خدمت شهردار تا انتخاب فرد جدید که نباید بیش از سه ماه به طول انجامد یکی از کارکنان شهرداری با انتخاب شورای شهر عهده‌دار و مسؤول اداره امور شهرداری خواهد بود.

ماده ۷۴ شورای شهر و یا هر یک از اعضا حق ندارند در نصب و عزل کارکنان شهرداری مداخله کنند و یا به آنها دستور بدهند.

ماده ۷۵ کلیه اموال منقول و غیرمنقول در اختیار شورای اسلامی شهر متعلق به شهرداری مربوطه است و نیازهای مالی و تدارکاتی شورا از طریق بودجه شهرداری همان شهر تأمین می‌گردد.

ماده ۷۶ به استثنای مواردی که مربوط به شهرداری می‌باشد وظایف شورای اسلامی شهرک همانند وظایف شورای اسلامی شهر خواهد بود.

ماده ۷۷ شورای اسلامی شهر و دهستان می‌توانند نسبت به وضع عوارض متناسب با تولیدات و درآمدهای اهالی به منظور تأمین بخشی از

هزینه‌های خدماتی و عمرانی مورد نیاز شهر و روستا طبق آیین‌نامه مصوب هیأت وزیران اقدام نمایند.

تبصره - عوارض یک ماه پس از ارسال هر مصوبه به وزارت کشور قابل وصول است. وزیر کشور می‌تواند در هر مقطعی که وصول هر نوع عوارض را منطبق بر آیین‌نامه مصوب نداند نسبت به اصلاح یا لغو آن اقدام نماید.

ماده ۷۸ شوراهاى اسلامى شهر و بخش و روستا موظفانند يك نسخه از كليه مصوبات خود را حسب مورد جهت اطلاع به فرماندار، بخشدار حوزه انتخابیه خود و سازمان‌هاى مربوط ارسال نمایند.

فصل چهارم - ترتیب رسیدگی به تخلفات

ماده ۷۹ به منظور رسیدگی به شکایات مبنی بر تخلفات و اعتراضات شوراها هیأت‌هایی بنام هیأت حل اختلاف و رسیدگی به شکایات به ترتیب زیر تشکیل می‌شود:

الف - هیأت مرکزی حل اختلاف و رسیدگی به شکایات به عضویت یکی از معاونین رئیس جمهور، معاون سیاسی و اجتماعی وزارت کشور، یکی از معاونین رئیس قوه قضائیه به انتخاب رئیس این قوه، یکی از معاونین دادستان کل به انتخاب دادستان کل، ۳ نفر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی (دو نفر از اعضای کمیسیون شوراها و امور داخلی کشور و یک نفر از اعضای کمیسیون اصول ۸۸ و ۹۰ قانون اساسی).

ب - هیأت حل اختلاف و رسیدگی به شکایات استان به عضویت استاندار، عالی‌ترین مقام قضائی استان، دو نفر به انتخاب هیأت مرکزی حل اختلاف و رسیدگی به شکایات و یک نفر از اعضای شورای اسلامی شهر مرکز استان به انتخاب شورا.

تبصره ۱- در صورتی که موضوع مورد رسیدگی مربوط به شورای شهر مرکز استان باشد، نماینده شورای شهر دیگری که از حیث جمعیت بزرگترین شهر استان محسوب می‌شود عضویت خواهد داشت.

تبصره ۲- هیأت حل اختلاف و رسیدگی به شکایات استان در صورت نیاز و با تأیید هیأت مرکزی حل اختلاف و رسیدگی به شکایات می‌تواند نسبت به تشکیل هیأت حل اختلاف و رسیدگی به شکایات شهرستان مرکب از سه نفر به انتخاب هیأت استان اقدام نماید.

تبصره ۳- دبیرخانه هیأت مرکزی در وزارت کشور می‌باشد و معاون سیاسی

و اجتماعی وزیر کشور به عنوان دبیر هیأت خواهد بود.
هیأت در اولین جلسه یک رئیس و یک نایب رئیس از بین خود انتخاب خواهند نمود.

ماده ۸۰ در صورتی که مصوبات شوراها مغایر با وظائف و اختیارات قانونی آنها و مغایر قوانین عمومی کشور باشد مسؤولان اجرایی مربوطه می‌توانند با ذکر مورد و بطور مستدل حداکثر ظرف ده روز از تاریخ ابلاغ مصوبه اعتراض خود را به اطلاع شورا رسانده و درخواست تجدید نظر نمایند. شورا موظف است یک هفته از تاریخ وصول اعتراض تشکیل جلسه دهد و به موضوع رسیدگی و اعلام نظر نمایند. در صورتی که شورا در بررسی مجدد از رأی قبلی خود نسبت به مصوبه مورد اختلاف عدول ننماید موضوع به هیأت حل اختلاف استان ارجاع می‌شود. هیأت مزبور مکلف است ظرف ۱۵ روز به موضوع رسیدگی و اعلام نظر نماید. نظریه این هیأت در صورتی که در جهت لغو مصوبات شورای شهرها باشد در صورت تأیید هیأت مرکزی حل اختلاف قطعی و لازم‌الاجراء خواهد بود.

ماده ۸۱ هرگاه شورا اقداماتی برخلاف وظایف مقرر یا مخالف مصالح عمومی کشور و یا حیف و میل و تصرف غیرمجاز در اموالی که وصول و نگهداری آنرا به نحوی به عهده دارد انجام دهد، به پیشنهاد کتبی فرماندار موضوع جهت انحلال شورا به هیأت حل اختلاف استان ارجاع می‌گردد و هیأت مذکور به شکایات و گزارش‌ها رسیدگی و در صورت احراز انحراف هر یک از شوراهای روستاها، آن را منحل می‌نماید و در مورد سایر شوراها در صورت انحراف از وظائف قانونی، بنا به پیشنهاد هیأت استان و تصویب هیأت حل اختلاف مرکزی منحل می‌گردند.

تبصره - هر یک از شوراهای منحل شده در صورت اعتراض به انحلال می‌توانند به دادگاه صالح شکایت نمایند و دادگاه مکلف است خارج از نوبت

به موضوع رسیدگی و رأی قطعی صادر نماید.

ماده ۸۲ سلب عضویت در مورد اعضاء شوراهای روستا و بخش و شهرک، با تصویب هیأت حل اختلاف استان و در مورد شورای شهرها با پیشنهاد هیأت حل اختلاف استان و تصویب هیأت حل اختلاف مرکزی خواهد بود.

فرد یا افرادی که سلب عضویت می‌گردند می‌توانند به دادگاه صالح شکایت نمایند. دادگاه مذکور خارج از نوبت به موضوع رسیدگی و رأی آن قطعی و لازم‌الاجراء خواهد بود.

فصل پنجم - سایر مقررات

ماده ۸۳ در حوزه‌هایی که انتخابات آنها بر اساس ماده ۸۴ متوقف یا طبق مواد ۵۷ و ۵۸ باطل یا بر اساس ماده ۸۱ این قانون، شورای آن منحل شده است، انتخابات برای تشکیل شورا باید حداکثر ظرف دو ماه برگزار شود.

ماده ۸۴ در حوزه‌های انتخابیه‌ای که به علت بروز حوادث غیرمترقبه و مسایل سیاسی و امنیتی برگزاری انتخابات امکان‌پذیر نباشد انتخابات آن حوزه‌ها تا رفع موانع متوقف می‌شود. تشخیص این موانع با وزیر کشور می‌باشد.

ماده ۸۵ هرگاه انتخابات هر یک از شوراهای شهر و شهرک و بخش بنا به دلایل ذکر شده متوقف و یا پس از تشکیل طبق مقررات قانونی منحل شود تا برگزاری انتخابات مجدد و تشکیل شورای جدید، استاندار جانشین آن شورا خواهد بود.

تبصره ۱- جانشین شورای شهر تهران، وزیر کشور خواهد بود.
تبصره ۲- جانشین شورای روستا، شورای بخش می‌باشد.

ماده ۸۶ کلیه وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها، ادارات دولتی و مؤسسات وابسته به دولت و نهادها و کلیه سازمان‌هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است موظفند حسب درخواست وزارت کشور، استانداران، فرماندهان و بخشداران، کارکنان و سایر امکانات خود را تا خاتمه انتخابات در اختیار آنان قرار دهند. مدت همکاری کارکنان مذکور جزو مأموریت نامبردگان محسوب خواهد شد.

ماده ۸۷ هزینه برگزاری انتخابات شوراها از شمول قانون محاسبات عمومی مستثنی است.

ماده ۸۸ سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران مکلف است برنامه‌های آموزشی انتخاباتی را که وزارت کشور و شوراهای نظارت بر انتخابات ضروری تشخیص می‌دهد، همچنین کلیه اعلامیه‌ها و اطلاعیه‌های مربوط به انتخابات را از شبکه سراسری یا محلی صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران پخش نماید.

تبصره - کلیه وزارتخانه‌ها و سازمان‌ها و نهادها و مؤسسات دولتی موظفند به منظور توجیه و آگاه نمودن مردم از چگونگی انتخابات شوراها، با وزارت کشور همکاری نمایند.

ماده ۸۹ رسیدگی به تخلفات مأمورین نظامی و انتظامی از مفاد این قانون حسب مورد بر عهده هیأت‌های رسیدگی به تخلفات مأمورین مزبور مندرج در قوانین مربوطه خواهد بود.

ماده ۹۰ نحوه فعالیت‌های تبلیغاتی انتخابات، مدت زمان تبلیغات، محدودیت‌ها و ممنوعیت‌ها و سایر شرایط و مقررات مربوط را آئین‌نامه اجرایی این قانون تعیین خواهد نمود.

ماده ۹۱ حداکثر ظرف یک سال پس از تصویب این قانون، کلیه شوراها در سراسر کشور باید تشکیل شده باشد.

ماده ۹۲ کلیه قوانین و مقررات مغایر با این قانون لغو می‌گردد.

ماده ۹۳ کلیه وجوه و سپرده‌های انجمن‌های منحل‌ده و شهرستان نزد بانک‌ها و نیز اموال منقول و غیرمنقول آنها حسب مورد در اختیار شوراهای

اسلامی روستا و شهر قرار می‌گیرد تا در جهت عمران و آبادی و مصالح مردم همان محل صرف گردد.

ماده ۹۴ وزارت کشور مسؤول اجرای این قانون است و موظف است ظرف دو ماه آئین‌نامه‌های اجرایی مورد نیاز را تهیه و هیأت وزیران موظف است ظرف مدت سه ماه پس از تصویب این قانون خارج از نوبت آئین‌نامه‌های مذکور را تصویب نماید.

قانون فوق مشتمل بر نود و چهار ماده و پنجاه و یک تبصره در جلسه روز سه شنبه اول خرداد ماه یکهزار و سیصد و هفتاد و پنج مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۷۵/۳/۲۳ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

آیین‌نامه اجرایی
انتخابات شوراهای اسلامی

«آیین‌نامه اجرایی انتخابات شوراهای اسلامی شهر و شهرک»

کلیات

ماده ۱ در این آیین‌نامه عنوان «قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخابات شهرداران» به اختصار «قانون» نامیده می‌شود.

ماده ۲ مقصود از عبارت «شورا» در این آیین‌نامه، شوراهای اسلامی شهر و شهرک» می‌باشد.

ماده ۳ تاریخ شروع دوره هر شورا، موضوع ماده (۳) قانون، تاریخ تشکیل اولین جلسه رسمی همان شورا موضوع ماده (۱۶) قانون خواهد بود.

تبصره - چنانچه به استناد ماده (۳۱) قانون، انتخابات میان دوره‌ای برگزار شود فعالیت شورای تشکیل شده برای باقیمانده همان دوره خواهد بود.

ماده ۴ تعداد اعضای علی‌البدل شوراها، موضوع ماده (۸) قانون، به شرط زیر تعیین می‌شود:

- ۱- شوراهای دارای ۳ نفر عضو اصلی، ۲ نفر.
- ۲- شوراهای دارای ۵ نفر عضو اصلی، ۳ نفر.
- ۳- شوراهای دارای ۷ نفر عضو اصلی، ۴ نفر.
- ۴- شوراهای دارای ۹ و ۱۱ نفر عضو اصلی، ۵ نفر.
- ۵- شورای شهر تهران، ۶ نفر.

ماده ۵ هر یک از مکان‌های جمعیتی که طبق تصویبنامه هیأت وزیران شناخته شود و شهرک‌های موضوع ماده (۱۳) قانون و تبصره ذیل آن به عنوان یک حوزه انتخابیه محسوب می‌شود.

ماده ۶ وزارت مسکن و شهرسازی مکلف است فهرست اسامی و مشخصات شهرها و شهرک‌های موضوع ماده (۱۳) قانون را در اختیار وزارت کشور قرار دهد.

تبصره - فهرست اسامی و مشخصات مکان‌های جمعیتی موضوع تبصره ذیل ماده (۱۳) قانون توسط فرماندار تهیه و به وزارت کشور ارسال می‌شود تا بنا به تشخیص وزارت کشور، انتخابات به منظور تشکیل شوراهای اسلامی شهرک در آنها برگزار شود.

ماده ۷ در صورتی که انتخابات چند حوزه انتخابیه موضوع ماده (۵) این آیین‌نامه به طور همزمان برگزار شود، به منظور حفظ استقلال انتخابات هر حوزه کلیه اقدامات از قبیل صدور آگهی‌ها و تنظیم صورتجلسه‌ها برای هر یک از حوزه‌ها به صورت مستقل انجام و سوابق انتخاباتی هر حوزه جداگانه نگهداری می‌شود.

ماده ۸ اخذ رأی در یکی از روزهای تعطیل رسمی انجام خواهد شد و مدت زمان آن حداقل هشت ساعت خواهد بود.
تبصره - مدت زمان اخذ رأی با تصویب و موافقت مشترک هیأت‌های

اجرائی نظارت شهرستان قابل تمدید می‌باشد.

ماده ۹ فرماندار موظف است در اجرای ماده (۱۶) قانون، ظرف یک هفته پس از تأیید نهایی صحت انتخابات و قطعی شدن نتیجه آن، از اعضای اصلی شورا دعوت نماید تا در اولین جلسه رسمی شورا که به ریاست مسن‌ترین عضو تشکیل می‌شود، و نسبت به انتخاب هیأت رئیسه شورا اقدام نمایند.

ماده ۱۰ در صورت اجرای ماده (۹) قانون مبنی بر خروج عضو یا اعضای از شورا، رئیس یا نایب رئیس شورا موظف است بلافاصله مراتب را به طور کتبی به اطلاع فرماندار برساند.

ماده ۱۱ فرماندار موظف است بلافاصله پس از وصول نامه شورا مبنی بر خروج اعضاء از شورا، از اعضای علی‌البدل به ترتیب بیشترین رأی برای جایگزینی اعضای خارج شده دعوت به عمل آورد و مراتب را به شورای مربوط اعلام نماید.

ماده ۱۲ در اجرای ماده (۱۴) قانون و با رعایت تبصره ذیل آن، چنانچه فردی در انتخابات بیش از یک شورا ثبت نام نمود و یا احتمالاً عضویت یافت به دستور وزارت کشور نام وی از لیست داوطلبی و یا عضویت شورا حذف می‌شود. این قبیل افراد از عضویت در کلیه شوراهای به مدت چهار سال محروم خواهند بود.

ماده ۱۳ برای انتخاب اعضای علی‌البدل شوراهای نیازی به برگ رأی یا اخذ رأی مجزا و یا مشخص نمودن اعضای علی‌البدل در برگ رأی نیست، بلکه در پایان رأی‌گیری و قرائت و شمارش آرا، دارندگان رأی به ترتیب بیشترین رأی به دست آمده و به تعداد مورد نیاز به عضویت اصلی و یا علی‌البدل شوراهای در می‌آیند. بنابراین رأی دهنده اسامی نامزدهای مورد

نظر خود را حداکثر به همان تعداد اعضای اصلی شورا در برگ رأی درج می‌نماید.

ماده ۱۴ هیأت اجرایی مسؤول اجرای تبصره ذیل ماده (۱۷) قانون می‌باشد.

تبصره - نامزدهای انتخاباتی ذی‌نفع در صورت تمایل می‌توانند در جلسه قرعه‌کشی شرکت نمایند. تاریخ و محل قرعه‌کشی باید حداقل (۲۴) ساعت قبل توسط فرماندار به منتخبین ذی‌ربط ابلاغ شود.

ماده ۱۵ انتخابات شورای اسلامی در شهرک‌های موضوع ماده (۱۳) قانون و تبصره ذیل آن به روش انتخابات شورای اسلامی شهر برگزار می‌شود.

ماده ۱۶ سرپرست فرمانداری به جای فرماندار خواهد بود.

ماده ۱۷ در اجرای ماده (۴۱) قانون، نیروی انتظامی در کلیه مراحل مکلف به همکاری با مجریان انتخابات است و حسب درخواست استاندار و فرماندار موظف است مأمورین و امکانات خود را در اختیار آنان قرار دهد.

ماده ۱۸ در صورت توقف، ابطال و یا انحلال شورا توسط مراجع قانونی مذکور در مواد (۵۸)، (۸۱) و (۸۴) قانون، مراجع مذکور موظفند بلافاصله مراتب توقف، ابطال و یا انحلال شورا را به فرماندار مربوط اعلام نمایند. شروع مهلت ۲ ماهه برای تجدید انتخابات، از زمان وصول اعلام توقف، ابطال و یا انحلال خواهد بود.

ماده ۱۹ فرماندار موظف است به محض اطلاع از توقف، ابطال و یا انحلال شورا، مراتب را به وزارت کشور اعلام نماید.

ماده ۲۰ مجلس شورای اسلامی پس از شروع انتخابات به استناد ماده

(۳) قانون، اعضای هیأت مرکزی نظارت بر انتخابات را با ذکر سمت ایشان در هیئت به وزارت کشور معرفی می‌نماید.

هیأت اجرایی

ماده ۲۱ فرماندار موظف است پس از وصول دستور شروع انتخابات، بر اساس ماده (۳۲) قانون به منظور تشکیل هیأت اجرایی شهرستان از سایر اعضای اداری هیأت دعوت به عمل آورد.

ماده ۲۲ فرماندار موظف است در اجرای تبصره ذیل ماده (۳۲) قانون به منظور تعیین معتمدین اصلی و علی‌البدل عضو هیأت اجرایی شهرستان (۲۵) نفر از معتمدان اقشار مردم را انتخاب و به منظور تأیید صلاحیت، به طور کتبی به هیأت نظارت شهرستان معرفی نماید.

ماده ۲۳ هیأت نظارت شهرستان موظف است حداکثر ظرف (۲) روز پس از وصول اسامی (۲۵) نفر معتمدان از فرماندار، اظهار نظر کتبی خود را نسبت به تأیید صلاحیت آنان به فرماندار اعلام نماید. تبصره - چنانچه هیأت نظارت شهرستان، معتمدان پیشنهادی فرماندار را تأیید ننماید، فرماندار موظف است به همان تعداد معتمدان دیگری را به هیأت نظارت معرفی نماید.

ماده ۲۴ فرماندار موظف است پس از وصول نظریه کتبی هیأت نظارت شهرستان، بلافاصله از (۲۵) نفر معتمدان به طور کتبی دعوت به عمل آورد. مدعوین حداکثر ظرف (۲) روز از تاریخ دعوت تشکیل جلسه می‌دهند و پس از حضور حداقل دو سوم آنان (۱۷ نفر از ۲۵ نفر) در حضور هیأت نظارت و اعضای اداری هیأت اجرایی، از بین خود (۷) نفر را به عنوان معتمدان اصلی و (۷) نفر را به عنوان معتمدان علی‌البدل هیأت اجرایی با

رای مخفی و اکثریت نسبی آرا انتخاب و مراتب را صورت جلسه می‌نمایند.

ماده ۲۵ فرماندار موظف است مراتب انتخاب معتمدین اصلی و علی‌البدل و تشکیل هیأت اجرایی را از طریق سلسله مراتب اداری به ستاد انتخابات کشور اعلام نماید.

ماده ۲۶ مهلت تشکیل هیأت اجرایی از زمان وصول دستور شروع انتخاب حداکثر پنج روز می‌باشد.

ماده ۲۷ دو سوم اعضای هیأت اجرایی برای رسمیت جلسات، موضوع ماده (۳۶) قانون و تبصره (۱) ذیل آن، (۸) نفر می‌باشد.

ماده ۲۸ رؤسای هیأت‌های اجرایی و نظارت موظفند با هماهنگی لازم، فردی را که به طور همزمان در بیش از یک هیأت اعم از اجرایی یا نظارت عضویت دارد، در یک هیأت ابقاء و از سایر هیأت‌ها حذف نمایند.

ماده ۲۹ هیأت اجرایی موظف است در اجرای مواد (۶۲) و (۶۵) قانون، یک نسخه از کلیه صورتجلسه‌ها و آگاهی‌های خود را به هیأت نظارت شهرستان ارسال نماید.

ماده ۳۰ هیأت اجرایی در مهلت مقرر و در اجرای ماده (۳۹) قانون، تشکیل جلسه می‌دهد و تعداد و محل شعب ثبت‌نام و اخذ رأی حوزه انتخابیه را تعیین و پس از تنظیم صورتجلسه، یک نسخه آن را به فرماندار تسلیم می‌نماید.

ماده ۳۱ فرماندار موظف است بر اساس صورتجلسه دریافتی از هیأت اجرایی، آگهی انتخابات حاوی تاریخ اخذ رأی، ساعات اخذ رأی، شرایط انتخاب‌کنندگان، جرایم و تخلفات و مقررات جزایی و محل شعب ثبت‌نام و اخذ رأی را تنظیم و در موعد مقرر برای اطلاع عموم در حوزه انتخابیه

منتشر نماید.

ماده ۳۲ فرماندار موظف است در اجرای ماده (۴۰) قانون، پس از وصول اسامی اعضای شعبه ثبت‌نام و اخذ رأی نسبت به صدور احکام آنان اقدام نماید.

ماده ۳۳ فرماندار موظف است ترتیبی اتخاذ نماید که یک روز قبل از روز اخذ رأی، محل شعب ثبت‌نام و اخذ رأی آماده شود.

ماده ۳۴ فرماندار موظف است برای هر یک از شعب ثبت‌نام و اخذ رأی یک نفر نماینده که باید حتی‌الامکان از کارمندان دولت باشد، از طرف خود تعیین و نسبت به صدور حکم آنان اقدام نماید و برای تحویل گرفتن صندوق و تعرفه و برگ رأی و سایر وسایل و لوازم انتخاباتی با تعیین تاریخ و محل مراجعه، از ایشان برای شرکت در جلسه توجیهی دعوت به عمل آورد.

ماده ۳۵ فرماندار موظف است پس از حضور نمایندگان خود در جلسه توجیهی، صندوق و تعرفه و برگ رأی و سایر وسایل و لوازم انتخاباتی مورد نیاز را به آنان تحویل دهد و پس از توجیه برنامه ثبت‌نام و اخذ رأی و قرائت آرا و سایر آموزش‌های لازم، ترتیبی اتخاذ نماید تا قبل از شروع اخذ رأی در محل شعبه حاضر باشند.

تبصره - نمایندگان فرماندار موظفند بلافاصله پس از حضور در محل شعبه ثبت‌نام و اخذ رأی، صندوق و تعرفه و برگ‌های رأی و سایر وسایل و لوازم مورد نیاز را در اختیار اعضای شعبه قرار داده و آنان را نسبت به وظایف خود توجیه نمایند. مسؤولیت حفظ و حراست از برگ‌های رأی به منظور جلوگیری از خروج آنها از محل شعبه اخذ رأی به عهده نماینده فرماندار می‌باشد.

ماده ۳۶ در صورت تعیین و معرفی کتبی ناظر برای هر یک از شعب ثبت‌نام و اخذ رأی از طرف هیأت نظارت شهرستان، فرماندار موظف است نسبت به اعزام وی به نحوی که قبل از شروع اخذ رأی در محل شعبه حضور داشته باشد، اقدام نماید.

ماده ۳۷ فرماندار موظف است برای حفاظت شعب ثبت‌نام و اخذ رأی با همکاری و هماهنگی نیروی انتظامی به تعداد لازم و حداکثر تا (۳) نفر از مأموران مذکور انتخاب و ضمن صدور ابلاغ نامبردگان، آنان را به همراه نماینده خود و ناظر و اعضای شعبه ثبت‌نام و اخذ رأی به محل اعزام نماید.

هیأت‌های نظارت

ماده ۳۸ در اجرای ماده (۵۳) قانون و به استناد ماده (۷۳) قانون اصلاح قانون تشکیلات شوراهای اسلامی کشوری و انتخابات شوراهای مزبور - مصوب ۱۳۶۵/۴/۲۹ - به منظور نظارت بر امر انتخابات شوراهای هیأت مرکزی نظارت بر امر انتخابات شوراهای اسلامی کشوری متشکل از (۳) نفر از اعضای کمیسیون شوراها و امور داخلی و (۲) نفر از اعضای کمیسیون اصل (۹۰) به انتخاب مجلس شورای اسلامی تشکیل می‌شود.

تبصره - در صورتی که به تعداد لازم از کمیسیون‌های مذکور داوطلب نباشد مجلس از میان سایر نمایندگان داوطلب (۵) نفر را انتخاب می‌نماید.

ماده ۳۹ در اجرای ماده (۵۳) قانون و به استناد ماده (۷۴) قانون اصلاح قانون تشکیلات شورای اسلامی کشوری و انتخابات شوراهای مزبور - مصوب ۱۳۶۵/۴/۲۹ - به منظور نظارت بر امر انتخابات شوراهای اسلامی کشور در هر استان هیأت نظارت استان مرکب از سه نفر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی آن استان به تعیین هیأت مرکزی نظارت تشکیل

می‌شود. هیأت مرکزی نظارت پس از تعیین اعضای هیأت نظارت استان، اسامی آنان را به ستاد انتخابات استان مربوط و ستاد انتخابات کشور اعلام می‌نماید.

تبصره - در هر استانی که تعداد نمایندگان آن از سه نفر کمتر باشد و یا به حد نصاب از آن استان داوطلب نباشد، تعیین بقیه اعضا از بین نمایندگان استان‌های مجاور با هیأت مرکزی نظارت می‌باشد.

ماده ۴۰ ستاد انتخابات استان پس از وصول اسامی اعضای هیأت نظارت استان، اسامی نامبرداران را به فرمانداری‌های تابع اعلام می‌نماید.

ماده ۴۱ هیأت نظارت استان در هر شهرستان، هیأت نظارت شهرستان بر انتخابات شوراهای اسلامی کشور را مرکب از (۵) نفر از معتمدان محل تشکیل می‌دهد و اسامی آنان را به فرمانداری ذی‌ربط و ستاد انتخابات استان اعلام می‌نماید.

ماده ۴۲ هیأت نظارت شهرستان می‌تواند برای هر شعبه ثبت‌نام و اخذ رأی یک نفر ناظر تعیین و نامبرده را حداکثر تا یک روز مانده به اخذ رأی به فرماندار معرفی نماید.

ماده ۴۳ شرکت اعضای هیأت نظارت شهرستان در جلسات هیأت اجرایی به منظور نظارت بر صحت برگزاری انتخابات می‌باشد و عدم حضور آنان در جلسات و یا خودداری از امضای صورت جلسه‌ها مانع از ادامه کار انتخابات نخواهد بود.

ماده ۴۴ هیأت‌های نظارت در چهارچوب قانون و آیین‌نامه اجرایی تنها ناظر بر اجرای صحیح قانون می‌باشند و حق دخالت در امور اجرایی انتخابات را ندارند.

اعلام داوطلبی، بررسی سوابق و رسیدگی به صلاحیت داوطلبان

ماده ۴۵ فرماندار موظف است بلافاصله پس از وصول دستور شروع انتخابات، آگهی ثبت نام از داوطلبان، حاوی تاریخ شروع و خاتمه ثبت نام، محل ثبت نام، شرایط انتخاب شوندهگان و مدارک مورد نیاز شامل اصل شناسنامه عکس دار، دو نسخه تصویر کلیه صفحه های شناسنامه و چهار قطعه عکس جدید ۴ × ۳ را منتشر نماید و ظرف مهلت مقرر از داوطلبان عضویت در شوراها ثبت نام به عمل آورد.

ماده ۴۶ فرماندار می تواند با صدور حکم کتبی، مسؤول یا مسؤولانی از بین کارمندان فرمانداری را برای ثبت نام از داوطلبان عضویت در شوراها تعیین نماید.

ماده ۴۷ داوطلبان عضویت در شوراها در مهلت مقرر با مراجعه به فرمانداری و ارائه مدارک مورد نیاز شخصاً پرسشنامه اعلام داوطلبی را در دو نسخه در حضور مسؤول ثبت نام تکمیل می نماید. مسؤول ثبت نام پس از دریافت و تطبیق مشخصات سجلی با اصل شناسنامه، رسید مدارک و پرسشنامه را به وی تسلیم می دارد.

ماده ۴۸ هیأت اجرایی بلافاصله پس از تشکیل، مقدمات رسیدگی به صلاحیت داوطلبان را فراهم می نماید.

ماده ۴۹ فرماندار موظف است در اجرای ماده (۴۶) قانون، در پایان هر روز اسامی و مشخصات کلیه داوطلبان را به منظور بررسی سوابق، به مراجع ذی ربط محل از قبیل اداره اطلاعات، نیروی انتظامی، دادگستری و ثبت احوال ارسال نماید.

تبصره - فرماندار موظف است به منظور پرهیز از هرگونه اشتباه و از قلم‌افتادگی، در پایان مهلت قانونی ثبت‌نام نیز بلافاصله اسامی کلیه داوطلبان حوزه انتخابیه را که سوابق آنها از قبل استعلام شده است بر اساس حروف الفبا به مراجع یاد شده ارسال نماید.

ماده ۵۰ مراجع مذکور در ماده (۴۶) قانون موظفند در اجرای تبصره (۲) ذیل همان ماده حداکثر ظرف مدت ده روز پس از وصول اسامی و مشخصات هر یک از داوطلبان، نتیجه بررسی‌های انجام شده در خصوص سوابق آنان را به طور کتبی به فرماندار اعلام نمایند.

تبصره - اظهارنظر و تصمیم‌گیری در خصوص تأیید یا عدم تأیید صلاحیت داوطلبان بر اساس قانون تنها از وظایف و اختیارات هیأت‌های اجرایی و نظارت می‌باشد و دستگاه‌های یاد شده در ماده (۴۶) قانون حق اظهارنظر در این مورد را ندارند و موظفند فقط سوابق داوطلبان را منعکس نمایند.

ماده ۵۱ فرماندار موظف است به محض وصول اطلاعات لازم درباره سوابق هر یک از داوطلبان، جلسات هیأت اجرایی را تشکیل دهد و حداکثر ظرف مدت هفت روز پس از وصول سوابق هر یک از داوطلبان با رعایت کامل متن ماده (۴۹) قانون، به صلاحیت آنان رسیدگی و نتیجه را صورتجلسه نماید و بلافاصله یک نسخه از هر یک از صورت جلسه تنظیمی را به هیأت نظارت شهرستان ارسال نماید.

ماده ۵۲ هیأت نظارت شهرستان پس از وصول، جلسات رسیدگی به صلاحیت داوطلبان، به استناد ماده (۴۸) قانون موظف است حداکثر ظرف مدت (۷) روز از وصول هر یک از صورتجلسات، نظریه خود مبنی بر تأیید یا رد صلاحیت داوطلبان را به طور کتبی به فرماندار اعلام نماید.

ماده ۵۳ فرماندار موظف است پس از وصول نظریه هیأت نظارت